

Mec. Magdalena Bar, dr Jerzy Jendrośka, dr Witold Lenart

Ocena oddziaływania na środowisko w inwestycji budowlanej

Procedura prawna i sporządzanie raportów w procesie inwestycyjnym

Budownictwo

Wydawnictwo
VERLAG DASHÖFER Sp. z o.o.
Świat profesjonalnej wiedzy

Copyright 2011

Dashöfer Holding Ltd. & Wydawnictwo Verlag Dashofer Sp. z o.o. Warszawa

ISBN 978-83-7537-015-7

Wydawnictwo Verlag Dashofer Sp. z o.o.

al. Krakowska 271,

02-133 Warszawa

tel.: (22) 559 36 00, 559 36 66 – dział obsługi klienta,

fax: (22) 829 27 00, 829 27 27

www.dashofer.pl

Redaktor odpowiedzialny: Agnieszka Szewczyk

Korekta i edycja: Anna Łukasik

Skład: NOVA Monika Strużkiewicz

Wszelkie prawa zastrzeżone, prawo do tytułu i licencji jest własnością Dashöfer Holding Ltd. Kopiowanie, przedrukowywanie i rozpowszechnianie całości lub fragmentów niniejszej publikacji, również na nośnikach magnetycznych i elektronicznych, bez zgody wydawcy jest zabronione.

Ze względu na stałe zmiany w polskim prawie oraz niejednolite interpretacje przepisów wydawnictwo nie ponosi odpowiedzialności za zamieszczone informacje.

Spis treści

Objaśnienia piktogramów

Wykaz skrótów

1. **Instytucja oceny oddziaływania na środowisko**
2. **Oceny oddziaływania przedsięwzięć w prawie międzynarodowym i wspólnotowym**
 - 2.1. Przegląd
 - 2.2. Dyrektywa 85/337/EWG
 - 2.3. Dyrektywa 92/43/EWG (dyrektywa habitatowa)
 - 2.4. Konwencja z Espoo
3. **Oceny oddziaływania przedsięwzięcia w prawie polskim**
 - 3.1. Pojęcie oceny oddziaływania na środowisko
 - 3.2. Miejsce oceny w systemie kontroli procesu inwestycyjnego
 - 3.3. Pojęcie przedsięwzięcia
 - 3.4. Rodzaje przedsięwzięć wymagających oceny
 - 3.5. Podział przedsięwzięć według procedury
4. **Postępowanie w przypadku przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (tzw. grupa)**
 - 4.1. Lista przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
 - 4.2. Organy właściwe do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 4.3. Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 4.4. Strony postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 4.5. Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego jako warunek wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 4.6. Ustalenie zakresu raportu (opcjonalne)
 - 4.7. Udział społeczeństwa i uprawnienia organizacji ekologicznych
 - 4.7.1. Udział społeczeństwa
 - 4.7.2. Uprawnienia organizacji ekologicznych
 - 4.8. Uzgodnienia i opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 4.9. Skutki prawne oceny

- 4.10. Treść decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
- 4.11. Uzasadnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
- 4.12. Czas obowiązywania i moc wiążąca decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
- 4.13. Przeniesienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
- 5. Postępowanie w przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (tzw. II grupa)**
 - 5.1. Lista przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
 - 5.2. Organy właściwe do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 5.3. Wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 5.4. Strony postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 5.5. Zgodność z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego jako warunek wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 5.6. Kwalifikacja do wykonania oceny
 - 5.7. Postępowanie w przypadku stwierdzenia braku potrzeby przeprowadzenia oceny
 - 5.8. Postępowanie w przypadku stwierdzenia potrzeby przeprowadzenia oceny
 - 5.8.1. Ustalenie zakresu raportu
 - 5.8.2. Udział społeczeństwa i uprawnienia organizacji ekologicznych
 - 5.8.3. Uzgodnienia i opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 5.8.4. Skutki prawne oceny
 - 5.8.5. Treść decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 5.9. Uzasadnienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach
 - 5.10. Czas obowiązywania i moc wiążąca decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

- 5.11. Przeniesienie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

6. Postępowanie w sprawie ponownej oceny

- 6.1. Decyzje, w ramach których może być wymagana ponowna ocena i stwierdzenie obowiązku przeprowadzenia tej oceny
- 6.2. Postępowanie zmierzające do uzyskania postanowienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie warunków realizacji przedsięwzięcia
- 6.3. Strony postępowania
- 6.4. Udział społeczeństwa i uprawnienia organizacji ekologicznych
- 6.5. Opinia w ramach ponownej oceny
- 6.6. Skutki prawne oceny
- 6.7. Treść i uzasadnienie postanowienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska
- 6.8. Treść i uzasadnienie decyzji
- 6.9. Podanie do publicznej wiadomości o wydanej decyzji

7. Postępowanie w przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000

- 7.1. Decyzje w ramach których może być wymagana ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 i stwierdzenie obowiązku uzyskania postanowienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie oceny
- 7.2. Kwalifikacja do wykonania oceny
- 7.3. Strony postępowania
- 7.4. Postanowienie regionalnego dyrektora w przypadku stwierdzenia braku potrzeby przeprowadzenia oceny
- 7.5. Postępowanie w przypadku stwierdzenia potrzeby przeprowadzenia oceny
 - 7.5.1. Ustalenie zakresu raportu
 - 7.5.2. Udział społeczeństwa i uprawnienia organizacji ekologicznych
 - 7.5.3. Opinia w ramach oceny habitatowej
 - 7.5.4. Skutki prawne oceny

- 7.5.5. Treść i uzasadnienie postanowienia
- 7.5.6. Treść i uzasadnienie decyzji
- 8. Postępowanie w przypadku transgranicznego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko**
- 9. Zakres raportów o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko**
 - 9.1. Wprowadzenie
 - 9.1.1. Raport oceny oddziaływania na środowisko jako stały element zarządzania środowiskiem w Polsce
 - 9.1.2. Cele raportu
 - 9.1.3. Zasady prezentowania ocen i zaleceń
 - 9.1.4. Uwagi ogólne o zawartości raportu
 - 9.1.5. Związek zawartości raportu z procedurą poprzedzającą
 - 9.1.6. Weryfikacja raportu, aneksy i uzupełnienia
 - 9.1.7. Konsultacje raportu
 - 9.1.8. Związki z procedurą następującą
 - 9.2. Zakres raportów o oddziaływaniu na środowisko
 - 9.2.1. Zmiany przepisów dotyczących zakresu raportów
 - 9.2.2. Inwestycje mogące znacząco oddziaływać na środowisko w kontekście krajowym
 - 9.2.3. Opis przedsięwzięcia
 - 9.2.4. Opis uwarunkowań środowiskowych
 - 9.2.5. Warianty
 - 9.2.6. Identyfikacja oddziaływań
 - 9.2.7. Natura 2000
 - 9.2.8. Działania mitygacyjne
 - 9.2.9. Monitoring
 - 9.2.10. Streszczenie
 - 9.2.11. Redakcja, załączniki
 - 9.2.12. Specyfika raportów OOS przedsięwzięć drogowych
- 10. Najczęściej popełniane błędy w raportach oddziaływania na środowisko**
- Słownik podstawowych terminów**

podstawa prawna

uwaga

wskazówka

definicja

termin

orzecznictwo

Wykaz skrótów

BIP – Biuletyn Informacji Publicznej

Dz.U. – Dziennik Ustaw

EEA – Europejska Agencja Środowiskowa

EKG ONZ – Europejska Komisja Gospodarcza Organizacji Narodów Zjednoczonych

ETS – Europejski Trybunał Sprawiedliwości

Kpa – Kodeks postępowania administracyjnego

mpzp – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

NSA – Naczelny Sąd Administracyjny

OOS – ocena oddziaływania na środowisko

POŚ – Prawo ochrony środowiska

OSO – Obszar Specjalnej Ochrony

RDOŚ – regionalny dyrektor ochrony środowiska

rozporządzenie Rady Ministrów z 2010 r. – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397)

SOO – Specjalny Obszar Ochrony

upzp – ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227)

wzizt – decyzja ustalająca warunki zabudowy i zagospodarowania terenu

1. Instytucja oceny oddziaływania na środowisko

Instytucja OOS powstała w USA w roku 1970 jako narzędzie proceduralne realizacji celów określonych w ustawie o narodowej polityce ochrony środowiska (*National Environmental Policy Act – NEPA*). Zalecana przez organizacje międzynarodowe (np. w dokumentach Konferencji ONZ w Sztokholmie w 1972 r., w Deklaracji z Rio z 1992 r.) i wymagana przez wiele umów międzynarodowych (w tym zwłaszcza przez Konwencję z Espoo) została rozpowszechniona na całym świecie. Obecnie nie ma praktycznie kraju, który by nie miał własnego systemu OOS.

**geneza
i znaczenie
OOS w prawie
ochrony
środowiska**

W odróżnieniu od pierwotnych, stosowanych w ochronie środowiska, rozwiązań skoncentrowanych raczej na likwidowaniu istniejących już zanieczyszczeń (czyli rozwiązań „końca rury”, takich jak obowiązek stosowania filtrów, budowy oczyszczalni itp.), ocena oddziaływania na środowisko jest instrumentem służącym realizacji zasad prewencji i przezorności. Ma ona więc na celu zapobieganie zanieczyszczeniom i takie planowanie przyszłej działalności, aby jej szkodliwy wpływ na środowisko był po pierwsze uprzednio rozpoznany, a co za tym idzie – aby był możliwie ograniczony.

W różnych systemach prawnych wykonywanie OOS dotyczy:

- 1) podejmowania decyzji co do zatwierdzania przedsięwzięć inwestycyjnych;
- 2) przygotowywania planów, programów, wytycznych poli-

**rodzaje działań
objętych OOS**

1. Instytucja oceny oddziaływania na środowisko

Ocena oddziaływania na środowisko w inwestycji budowlanej

- tyki, strategii, propozycji legislacyjnych itp. dokumentów strategicznych (tzw. strategiczna OOS);
- 3) podejmowania decyzji o dopuszczeniu na rynek produktów (w praktyce obecnie nie stosuje się tu OOS, a raczej „ocenę ryzyka”).

Instytucja OOS stosowana jest w odniesieniu do planowanych działań (przedsięwzięć inwestycyjnych, planów, programów itp. dokumentów strategicznych oraz ich modyfikacji), natomiast w odniesieniu do przedsięwzięć już istniejących (np. obiektów) stosuje się instytucję tzw. przeglądu ekologicznego.

cel wykonywania OOS

Celem wykonywania OOS jest dostarczenie organom podejmującym rozstrzygnięcie w danej sprawie (np. radzie gminy uchwalającej miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, sejmikowi uchwalającemu strategię rozwoju regionalnego czy też staroście wydającym pozwolenie na budowę), a także organom uzgadniającym rozstrzygnięcie, oraz wszystkim innym podmiotom włączonym w proces decyzyjny, w tym zwłaszcza społeczeństwu, niezbędnych informacji na temat skutków planowanego planu, programu czy przedsięwzięcia dla środowiska.

Zadaniem oceny jest zebranie tych informacji, usystematyzowanie ich i przedstawienie w jasny i zrozumiały sposób, tak aby wszystkie podmioty włączone w proces decyzyjny miały pojęcie, jakie będą konsekwencje tej decyzji oraz możliwych rozwiązań alternatywnych.

co podlega ocenie w ramach OOS

Dokumentacja oceny nie ma mieć charakteru naukowego, jest informacją od ekspertów dla niefachowców, stąd też dużą rolę odgrywa wymóg streszczenia w języku nietechnicznym.

W ramach OOS ocenie podlega oddziaływanie na:

- 1) środowisko przyrodnicze (naturalne i przetworzone przez człowieka);

1. Instytucja oceny oddziaływania na środowisko

Ocena oddziaływania na środowisko w inwestycji budowlanej

- 2) środowisko materialne i dobra kultury;
 - 3) krajobraz;
- a także coraz częściej:
- 4) zdrowie i warunki życia ludzi;
 - 5) zachowania społeczne.

Rodzaje rozpatrywanych oddziaływań:

- 1) bezpośrednie, np. wycięcie lasu przy budowie drogi;
- 2) pośrednie, np. zanieczyszczenie powietrza w wyniku ruchu samochodów na tej drodze;
- 3) lokalne i transgraniczne;
- 4) krótko-, średnio- i długookresowe;
- 5) stałe i chwilowe;
- 6) skumulowane.

Rozpatrywanie alternatyw (wariantów) jest elementem kluczowym i nieodzownym dla każdej oceny – mówi się, że „nie ma OOS bez rozpatrywania wariantów”.

**rozpatrywanie
wariantów**

Rodzaje wariantów (obok wariantu wskazanego przez wnioskodawcę) rozpatrywanych w ramach OOS:

- 1) alternatywne wobec danego zamierzenia (np. sieć autostrad czy dróg kolejowych);
- 2) w ramach danego zamierzenia:
 - lokalizacyjne (np. obwodnica północna czy południowa),
 - technologiczne (np. technologia X czy Y),
 - działania ochronne (np. ograniczenie ruchu czy ekran ochronny przed hałasem);

a ponadto:

- 3) wariant „zero” (tzn. niepodejmowanie zamierzenia);
- 4) wariant „ekologiczny” (najkorzystniejszy dla środowiska).

Na typową procedurę OOS składa się pięć elementów stałych i trzy „ruchome”:

**elementy
procedury OOS**

- 1) elementy stałe:
 - selekcja (kwalifikacja, *screening*),

- ustalenie zakresu (*scoping*),
 - przygotowanie dokumentacji OOS,
 - wydanie rozstrzygnięcia w sprawie,
 - analiza porealizacyjna;
- 2) elementy ruchome:
- konsultacje z organami ochrony środowiska (opinie lub/i uzgodnienia),
 - konsultacje społeczne (udział społeczeństwa),
 - kontrola jakości.

UWAGA!

Konsultacje (z organami i społeczeństwem) w różnych krajach wymagane są na różnych etapach procedury (niekiedy na wszystkich) – ale **ZAWSZE** przynajmniej raz: przed wydaniem rozstrzygnięcia w sprawie (przed wydaniem decyzji, uchwaleniem planu czy programu itp.).

selekcja (kwalifikacja, screening)

- Poszczególne państwa mogą stosować różne rodzaje selekcji:
- 1) indywidualną (w każdym konkretnym przypadku organ ocenia, czy dana działalność wymaga OOS);
 - 2) kategorię (istnieje lista typów przedsięwzięć, które zawsze wymagają OOS);
 - 3) mieszaną (istnieje lista typów przedsięwzięć, które mogą – w pewnych okolicznościach – wymagać OOS).

Selekcja (obojętnie czy na poziomie generalnym, czy w odniesieniu do konkretnych przedsięwzięć) może być przeprowadzana w oparciu o kryteria takie jak np.:

- 1) lokalizacja zamierzenia (np. na obszarze chronionym);
- 2) charakter i wielkość zamierzenia;
- 3) rodzaj i wielkość oddziaływania;
- 4) wartość finansowa zamierzenia (rzadko obecnie stosowana).

1. Instytucja oceny oddziaływania na środowisko

Ocena oddziaływania na środowisko w inwestycji budowlanej

W rozwiniętych systemach prawnych ustalenie zakresu OOS (w formie np. postanowienia organu) stanowi wyodrębniony element procedury. W mniej rozwiniętych systemach OOS ustalenie zakresu ma często charakter kategoriowy: tzn. w sposób generalny określa się zakres OOS w odniesieniu do pewnych kategorii przedsięwzięć lub też w odniesieniu do rodzaju rozstrzygnięcia, którego OOS dotyczy.

**ustalenie
zakresu oceny
(scoping)**

Podstawą do ustalenia zakresu jest ogólna charakterystyka planowanego działania (karta informacyjna zawierająca najbardziej podstawowe dane).

Tam, gdzie ustalenie zakresu jest wydzielonym etapem procedury, związane jest to niekiedy z dyskusją z wnioskodawcą (inwestorem), często konsultacjami społecznymi i prawie zawsze z konsultacjami z zainteresowanymi organami ochrony środowiska.

W większości systemów OOS koszty przygotowania raportu OOS ponosi wnioskodawca, choć w USA spoczywa to na organie administracji. W praktyce w obydwu przypadkach raporty OOS wykonywane są przez konsultantów (ekspertów) OOS. W rozwiniętych systemach OOS nie stosuje się wymogu akredytacji takich konsultantów (jedynie w Belgijkskiej Flandrii istnieje taki wymóg). Istnieją jednak dobrowolne oficjalnie aprobowane listy konsultantów OOS (np. w Wielkiej Brytanii) lub też dobrowolne takie listy prowadzone przez stowarzyszenia konsultantów. Tam, gdzie sam organ jest odpowiedzialny za raport OOS (np. w Kalifornii), zlecenie wykonania odbywa się często w drodze przetargu ograniczonego, w którym startować mogą tylko konsultanci akredytowani przy danym organie.

**przygotowanie
dokumentacji
OOS**

We wszystkich rozwiniętych systemach OOS decyzja merytoryczna musi uwzględniać wyniki przeprowadzonej oceny oddziaływania na środowisko, a więc również wyniki konsultacji, co nie oznacza jednak automatycznie, iż wykazanie

**decyzja
końcowa
w sprawie
przedsięwzięcia**

1. Instytucja oceny oddziaływania na środowisko

Ocena oddziaływania na środowisko w inwestycji budowlanej

przez OOŚ znacznej ekologicznej szkodliwości oznacza przymus odmówienia zgody na taką działalność.

Wydanie decyzji nie oznacza zakończenia procedury OOŚ. Podlega ona kontroli opinii publicznej poprzez wymóg opublikowania jej, wraz z uzasadnieniem oraz wszelkimi warunkami towarzyszącymi.

Wymóg publikacji związany jest z możliwością uruchomienia mechanizmu kontroli w sposób przewidziany w procedurach administracyjnych poszczególnych państw (odwołania do wyższej instancji, skarga do sądu).

analiza porealizacyjna

W większości rozwiniętych systemów OOŚ przewiduje się (śladem doświadczeń z Kalifornii) monitoring (analizę porealizacyjną) podjętego działania (przyjętego planu lub programu, czy też zrealizowanej inwestycji). Zgodnie z postanowieniami załącznika V do Konwencji z Espoo cele analiz porealizacyjnych obejmują:

- 1) zgodność pomiarów kontrolnych z warunkami określonymi w decyzji oraz skuteczność środków łagodzących;
- 2) przegląd oddziaływania w celu właściwego zarządzania i zaradzenia niedopatrzonom;
- 3) weryfikację ustaleń OOŚ dla przekazania doświadczenia przyszłym realizatorom działań tego samego rodzaju.

Analizy porealizacyjne podlegać powinny tym samym rygorom dotyczącym jawności, co wyżej przedstawione mechanizmy. W tym ujęciu dopiero prawidłowo przeprowadzona analiza porealizacyjna kończy procedurę OOŚ.

konsultacje z organami ochrony środowiska

Konsultacje z organami ochrony środowiska mają na celu zapewnienie możliwości uwzględnienia wszelkich aspektów środowiskowych danej sprawy. Najczęściej, obok organów o ogólnej właściwości w ochronie środowiska są to organy właściwe w sprawach ochrony przyrody, gospodarki wodnej oraz

1. Instytucja oceny oddziaływania na środowisko

Ocena oddziaływania na środowisko w inwestycji budowlanej

zdrowia „środowiskowego”. Organy te wypowiedają się w ramach swojej właściwości.

Od strony proceduralnej konsultacje te przebiegają w formie opinii lub uzgodnień.

Udział społeczeństwa, rozumiany jako udział wszystkich zainteresowanych organizacji, instytucji i osób stanowi nieodzowną i konstytutywną cechę procedury OOS. Znajduje to potwierdzenie we wszystkich dojrzałych systemach OOS oraz dokumentach międzynarodowych. W chwili obecnej powszechnie stosowanym standardem w tym zakresie są wymagania zawarte w Konwencji z Aarhus, gdzie szczegółowo określone są poszczególne elementy procedury udziału społeczeństwa.

**udział
społeczeństwa**

Ważną sprawą jest traktowanie obywateli państw obcych. Obowiązuje tutaj zasada równego traktowania. W praktyce oznacza to możliwość bezpośredniego udziału zainteresowanych osób w procedurach OOS bez pośrednictwa organów państwa realizujących współpracę międzynarodową.

Na świecie stosowane są następujące sposoby kontroli jakości dokumentacji przygotowywanej w ramach OOS:

kontrola jakości

- 1) wskazanie wykonawcy dokumentacji OOS (rozwiązanie kiedyś stosowane w Polsce – organ wskazywał inwestorowi kto ma w danym wypadku sporządzić dokumentację; na marginesie można zauważyć, że jest to rozwiązanie dość korupcjogenne);
- 2) obowiązek korzystania tylko z akredytowanych wykonawców dokumentacji OOS (stosowane w krajach rozwijających się i postkomunistycznych – do niedawna również w Polsce, gdzie istniała lista biegłych wyłącznie uprawnionych do sporządzania dokumentacji);
- 3) niezależny organ doradczy, do którego organ podejmujący rozstrzygnięcie może zwrócić się o pomoc w ocenie prawidłowości przedstawionej mu dokumentacji (np. Komisja ds. OOS w Holandii czy Polsce);

- 4) organ ochrony środowiska (np. Agencja Ochrony Środowiska – EPA w USA);
a ponadto także:
- 5) udział społeczeństwa (w trakcie procedury udziału społeczeństwa wszystkie zainteresowane osoby mają okazję zapoznać się z dokumentacją i wskazać jej ewentualne braki; świadomość, że dokumentacja podlega ocenie społecznej motywuje jej wykonawców do zapewnienia jej lepszej jakości).

dokumentacja OOŚ

Dokumentacja OOŚ określana jest w różny sposób w różnych krajach i dla różnych celów (raport, prognoza, informacja od inwestora, *environmental assessment*, *environmental statement* itd.). Obowiązkowe wymagania pod adresem dokumentacji OOŚ są podobne na całym świecie.

Na typową dokumentację OOŚ składają się:

- 1) opis zamierzenia (przedsięwzięcia lub planu, programu itp.) i jego celu;
- 2) opis środowiska objętego potencjalnym oddziaływaniem;
- 3) analiza alternatyw (wariantów);
- 4) opis znaczących skutków/oddziaływań ekologicznych (szkodliwych i pozytywnych);
- 5) opis działań mających na celu zminimalizowanie szkodliwych oddziaływań;
- 6) wskazanie luk w wiedzy (braku metodologii lub danych);
- 7) streszczenie w języku nietechnicznym.

W przypadku strategicznej OOŚ typowym wymaganiem jest też opis wpływu proponowanych rozwiązań na osiągnięcie celów ekologicznych (np. redukcja gazów cieplarnianych) określonych w różnego rodzaju dokumentach (umowach międzynarodowych, narodowych politykach ochrony środowiska czy lokalnych programach gospodarki odpadami).

Ponadto w każdym kraju dla poszczególnych rodzajów ocen stosuje się dodatkowe wymagania.

1. Instytucja oceny oddziaływania na środowisko

Ocena oddziaływania na środowisko w inwestycji budowlanej

OOŚ jest instytucją proceduralną – wymóg przeprowadzenia OOŚ jest niezbędnym elementem procesu decyzyjnego, ale jej ustalenia, choć muszą być wzięte pod uwagę, nie mają zazwyczaj znaczenia rozstrzygającego (jedynie w przypadku oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 możliwość realizacji przedsięwzięcia lub planu uzależniona jest – zgodnie z dyrektywą 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk (...) i implementujących ją przepisów krajowych – od pozytywnego wyniku oceny – zob. niżej). Zapewniają jedynie, iż aspekty ochrony środowiska będą traktowane równorzędnie z aspektami społecznymi, ekonomicznymi i innymi uwarunkowaniami, jakie organ podejmujący rozstrzygnięcie musi rozważyć.

**charakter
prawny i rola
OOŚ w procesie
podejmowania
decyzji**

Celem OOŚ jest zatem nie tyle podniesienie rangi ochrony środowiska i zapewnienie jej prymatu nad innymi celami i interesami (gospodarczymi czy też społecznymi), ale przekształcenie procesów decyzyjnych tak, by względy ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju były rozważane na równych prawach z innymi. Tak więc miernikiem skuteczności oceny jest nie tyle stwierdzenie, w jakim stopniu względy ochrony środowiska przeważały nad innymi względami, co raczej stwierdzenie, czy na każdym etapie procesu decyzyjnego były one wszechstronnie i rzetelnie rozważane.

UWAGA!

OOŚ to nie tylko dokumentacja oceny wykonana przez fachowców – to jest całe postępowanie z udziałem wszystkich zainteresowanych. Kluczową rolę w tym postępowaniu odgrywają organy ochrony środowiska oraz społeczeństwo. Udział szeroko rozumianego społeczeństwa jest wszędzie na świecie traktowany jako nieodzowny i konstytutywny element OOŚ.

Rola OOŚ w procesie decyzyjnym jest na tyle ważna, że wykonanie OOŚ prawo uznaje za nieodzowny warunek wydania rozstrzygnięcia w sprawie, tzn. np. uchwalenia planu czy też

wydania decyzji lub uzgodnienia. W przeciwieństwie przy tym do innych ekspertyz i opinii, prawo wyraźnie precyzuje jakiego rodzaju informacje są niezbędne dla podjęcia rozstrzygnięcia i powinny się znaleźć w dokumentacji oceny. Nie można zatem wydać decyzji lub uzgodnienia bez zapoznania się uprzednio z dokumentacją OOS spełniającą określone prawem wymagania. Sądy administracyjne w Polsce dość konsekwentnie tego przestrzegają.

Nieprzedstawienie takiej dokumentacji, lub przedstawienie jej w formie lub treści nieodpowiadającym wymaganiom powinno skutkować, zdaniem sądu, wezwaniem do usunięcia tych braków, zaś w przypadku gdy inwestor (wnioskodawca) tego nie uczyni podanie powinno pozostać nierozpatrzone jako niespełniające wymagań formalnych (zob. np. orzeczenie NSA z dnia 1 października 1997 r.; sygn.: IV SA 1088/97).

Nieprawidłowości w zakresie raportu mogą też skutkować uchynieniem decyzji przez sąd (– zob. wyrok WSA w Warszawie z dnia 19 września 2008 r. (IV SA/Wa 1439/07); wyrok WSA w Warszawie z dnia 26 listopada 2009 r. (IV SA/Wa 1493/09).